

Hørings svar fra ICJ – Norge om Europakommisjonens forslag om forordning som forbyr produkter laget med bruk av tvangsarbeid

Inngitt på vegne av ICJ-Norge
v/Terje Einarsen (styreleder)
terje.einarsen@uib.no

ICJ-Norge viser til Nærings- og fiskeridepartementets høring på Europakommisjonens forslag til forordning om forbud mot produkter laget med bruk av tvangsarbeid, *Regulation of The European Parliament and of The Council on prohibiting products made with forced labour on the Union market*. Høringsfristen er 25. September 2023.

Overordnet synes ICJ Norge det er veldig positivt med et forbud mot varer produsert helt eller delvis med tvangsarbeid. Forslaget fremstår som gjennomarbeidet. ICJ – Norge ønsker likevel å påpeke noen svakheter i forslaget:

1. Såfremt det er praktisk mulig å håndheve innenfor samme regelverk, bør forordningen også omfatte tjenester og teknologi som gjøres tilgjengelig på det norske markedet, ikke kun varer.
2. Forpliktelsen til de “økonomiske aktørene” (heretter aktørene) kan med fordel tydeliggjøres i forslaget. Selv om det vises til OECDs retningslinjer i artikkel 4 (3), bør pliktene til aktørene i større grad koble aktørenes plikter til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i henhold til norsk og europeisk lovgivning.
3. Et norsk regelverk bør være skrevet på en måte som gjør reglene lette og forstå for publikum. Forslaget til forordning er skrevet med mange henvisninger og et tungt språk, som er lite tilgjengelig for ikke-jurister.
4. Departementet bør legge klare føringer på at overtredelser av regelverket vil være å anse som grove lovbrudd som skal sanksjoneres deretter.

I det videre vil vi kommentere enkelte artikler.

Artikkel 2 – definisjoner:

Listen ville ha vært lettere å lese hvis enkelte av definisjonene ikke kun henviste til andre forordninger, men stod direkte i teksten. Gjennomgående er vi opptatt av at EU- og EØS-regelverk er skrevet på en måte som gjør reglene lette og forstå for publikum.

Artikkel 5 - undersøkelser:

Overskriften er misledende da den heter undersøkelser, men omtaler hovedsakelig myndighetenes og aktørenes plikter ved igangsettelse av en undersøkelse. Artikkel 5 kan med fordel deles opp i to med et punkt om igangsettelse av undersøkelser og et punkt om hva en undersøkelse faktisk innebærer. Det bør også være et eget punkt om aktørenes forpliktelser, medvirkningsplikt, ved en undersøkelse.

Artikkel 6 - avgjørelser gjort av myndighetene:

For å tydeliggjøre sanksjoner og resultatet, kan punkt 4 med fordel være et eget punkt.

Artikkel 9 og 11 – informasjonsdeling:

Det er positivt at det er lagt opp til informasjonsdeling mellom myndigheter. Databasen og

rettskraftige vedtak bør være offentlig tilgjengelig og bør publiseres på en måte som gjør oversikten lett å bruke med mulighet til å søke opp enkelte bedrifter og aktører.

Kapittel 3 om produkter som komme til eller forlater EU:

Det er ilagt mye vekt på at tollmyndighetene skal hindre at produkter med tvangsarbeid kommer inn til EUs marked. Det er derfor viktig at tollmyndighetene får riktig verktøy til dette uten at det går utover effektiviteten av import.

Artikkel 30 – sanksjoner:

Det er opp til landene selv å ilegge sanksjoner på aktører som bryter forordningen. Det er ikke fremlagt noen forslag til hva disse skal være. ICJ-Norge legger til grunn at overtredelser vil bli være gjenstand for konkrete sanksjoner og være å anse som alvorlige lovbrudd. I den grad regelverket forvaltes av tollmyndighetene, bør overtredelser som hovedregel anses som “særlig grove overtredelser”, jf. vareførselsforskriften §12-2-1(2). Reglene om å fjerne varer fra markedet bør også være gjenstand for sanksjoner, for eksempel tvangsmulkt og overtredelsesgebyr etter modell fra åpenhetsloven.

Bergen/Oslo, 22. September 2023

Mari Gjefsen
Utvalgsleder

Christina Eckhoff Skeie
Daglig leder

Terje Einarsen
Styreleder